

TISKOVÁ ZPRÁVA

Ceny za zásluhy v památkové péči uděleny. Národní památkový ústav ocenil nejvydařenější počiny za rok 2013

Praha, 23. září 2014 (embargo do 23. 9. do 16 hodin)

Obnova kostela sv. Kateřiny v Křižovatce na Karlovarsku, nález systému původních výpustí rybníku Jordán v Táboře, aktivity ve prospěch záchrany souboru kostelů na Broumovsku a zachování unikátního historického inventáře v části vily na Vinohradech obývané Karlem Čapkem byly oceněny jako inspirativní příklady přístupu k památkové péči a stanou se prvními nositeli Ceny Národního památkového ústavu Patrimonium pro futuro. Ocenění za celoživotní dílo získal in memoriam profesor Tomáš Durdík. Ceny budou slavnostně předány v úterý 23. září v 15 hodin na státním zámku v Nebílovech.

Ocenění, udělená ve čtyřech kategoriích – **obnova památky, restaurování** (6 nominací), **objev, nález roku** (3 nominace), **prezentace hodnot** (7 nominací) a **záchrana a obnova památky** (10 nominací) – letos poprvé vyzdvihla jak vzorové počiny v památkové péči, tak ty, kteří se na nich podíleli. Za každý kraj byly odbornými regionálními pracovišti NPÚ nominovány dvě realizace či činnosti související s památkovou péčí, které lze označit za mimořádně vydařené. Vítězové krajských kol, představující vesměs inspirativní počiny péče o památky a kulturní dědictví vůbec, se automaticky nominovali do kola celostátního, v němž poté odborná komise složená z odborníků Národního památkového ústavu, Muzea hlavního města Prahy a Západočeské univerzity vybírala a následně navrhla generální ředitelce NPÚ k ocenění počiny a projekty, jež považuje v rámci České republiky za nejlepší.

„Mám radost, že díky Ceně NPÚ Patrimonium pro futuro můžeme ocenit ty, kteří vnímají památky a jejich kulturní potenciál jako nezpochybnitelnou hodnotu, uvědomují si význam kulturního dědictví pro naši identitu a prostředí života a přistupují zodpovědně k jeho zachování. Národní památkový ústav chce přitom i do budoucna vlastníky kulturních památek v jejich úsilí provázet, poskytovat jim odbornou a metodickou pomoc a podporovat přesvědčení, že investice do památek mají smysl. Věříme, že ocenění bude podnětem k hlubšímu zájmu veřejnosti o podstatu a principy památkové péče a inspirací pro další pozitivní kroky v této oblasti,“ vysvětlila generální ředitelka Národního památkového ústavu Nad'a Goryczková.

V kategorii **obnova památky, restaurování** vybrala komise jako nejlepší příklad **kostel sv. Kateřiny v Křižovatce** v Karlovarském kraji. Cenu NPÚ udělila generální ředitelka obci Křižovatka a jejímu starostovi Janu Strachotovi zejména jako ocenění komplexního přístupu k obnově této stavby, tvořící dominantu obce.

Kostel sv. Kateřiny je jednou z nejstarších sakrálních staveb na Chebsku; obec jej v roce 2008 převzala od církve jako zchátralou stavbu a za podpory místních obyvatel, kteří se pro změnu vlastnictví vyslovili v referendu, začala stavbu opravovat. Po statickém zajištění věže, odvodnění, opravě omítek, vstupních dveří, vitrážových oken a věžních hodin následovalo

zabezpečení a oprava dřevěné kruchty, doplnění zastropení a restaurátorská obnova výmalby kostela. Dochovaný mobiliář včetně oltářního obrazu sv. Kateřiny byl restaurátorsky očištěn a konzervován. Práce na obnově skončily v roce 2013 položením nové dlažby a doplněním kostelních lavic. Po letech chátrání a nedostatečné údržby tak prošel kostel sv. Kateřiny díky úsilí obyvatel obce v poměrně krátké době celkovou obnovou, která tuto významnou součást souboru středověkých sakrálních staveb na severozápadě Čech zachránila pro budoucí generace.

V kategorii **objev, nález roku** vyhodnotila komise jako nejpozoruhodnější počín objev **systému vypustí rybníku Jordán v Táboře**. Za nález této ojedinělé středověké památky technického rázu bylo ocenění uděleno Husitskému muzeu v Táboře, které pod vedením Rudolfa Krajíce provedlo záchranný archeologický výzkum. Odkryté dřevěné konstrukce, jejichž nejstarší části jsou dendrochronologicky datovány do roku 1492, přinášejí zásadní informace o technickém řešení regulace vodního režimu v umělých vodních nádržích v pozdním středověku. Udělení Ceny NPÚ Patrimonium pro futuro této památce zároveň upozorňuje na šíři našeho kulturního dědictví, jehož ochrana by měla být rozšířena na různé typy staveb.

Jako nejvýznamnější počín v kategorii **prezentace hodnot** byla vyhodnocena **činnost Občanského sdružení Omnium** v čele s Jakubem Dědem, které soustavně a dlouhodobě upozorňuje na výjimečnost architektonického souboru tzv. broumovské skupiny kostelů převážně z dílny Kryštofa a Kiliána Ignáce Dientzenhoferů. Sdružení Omnium připravilo v loňském roce více než dvacet seminářů, prohlídek a dalších akcí věnovaných prezentaci a obnově kostelů a díky medializaci se mu podařilo poukázat na hodnoty a nutnost záchrany památek nacházejících se v poněkud opomíjené části republiky. Sdružení Omnium tak dlouhodobě výrazně napomáhá nejen postupné nápravě neutěšeného stavu tzv. broumovské skupiny kostelů, ale neúnavně podněcuje společenský zájem o kulturní dědictví vůbec.

V kategorii **záchrana a obnova památky** byla označena za nejzáslužnější počín **záchrana části dvojvily bratří Čapků v Praze na Vinohradech** a jejího unikátního inventáře zahrnujícího nábytek, umělecké předměty, knihovny, korespondenci, fotografie apod. Ocenění udělené městské části Praha 10 vyzdvihlo příkladný přístup městské části k záchraně mimořádně rozsáhlého autentického souboru připomínajícího Karla Čapka a další významné osobnosti. Důkladná inventarizace, dokumentace a příprava konceptu jeho budoucího využití navíc předznamenávají, že městská část zajistí kvalitní spravování domu včetně jeho zpřístupnění veřejnosti.

Cena NPÚ Patrimonium pro futuro pro **osobnost památkové péče** se uděluje **prof. PhDr. Tomáši Durdíkovi, DrSc.**, in memoriam jako vyjádření zvláštní úcty jednomu z nejvýznamnějších českých a evropských archeologů meidevistů. Od náhlé smrti Tomáše Durdíka, který se specializoval na českou hradní architekturu, hmotnou kulturu vrcholného a pozdního středověku i ochranu kulturního dědictví, uplynuly v těchto dnech dva roky a termín slavnostního vyhlášení Ceny NPÚ Patrimonium pro futuro byl zvolen právě s ohledem na toto smutné výročí. O osobní vzpomínku na profesora Durdíka se podělil náměstek NPÚ pro památkovou péči a Durdíkův kolega z archeologického oboru Martin Tomášek: „Tomáš Durdík zanechal v každém, kdo měl možnost jej poznat, skutečně nezapomenutelný dojem. Bylo přitom jedno, zda je to kolega, student, amatérský zájemce o hrady či divák televizních pořadů, jejichž spoluautorem a průvodcem Tomáš Durdík byl. Trvalý dojem si odnesl snad

každý. Tím, že jeho hlas ve veřejnosti odborné i laické již nezní, jsme všichni hodně ztratili,“ řekl Tomášek.

Generální ředitelka NPÚ se kromě Cen NPÚ Patrimonium pro futuro v řádných kategoriích rozhodla na doporučení odborné komise udělit dvě zvláštní ocenění; první z nich patří Vladimíru Moškořovi za **obnovu zámku v Červené Řečici**, která je prvním úspěchem dlouhodobé iniciativy směřované k záchraně památky, jejíž výsledky byly dlouho nejisté. Jeho příklad dokládá, že za památky se vyplatí bojovat i ve chvíli, kdy se to zdá nesmyslné. Navíc dokládá prospěšnost spolupráce soukromých majitelů (investorů) a zástupců NPÚ. Druhým zvláštním oceněním generální ředitelka zhodnotila rozsahem a kvalitou ojedinělou **záchranu maleb Antonína Tuvory na stropě a stěnách tanečního sálu zámku Nebílovy**. O pečlivě provedený restaurátorský zásah se zasloužila akademická malířka Karine Artouni se svým týmem.

Kontakt:

Mgr. et Mgr. Jana Tichá, tisková mluvčí NPÚ, 257 010 206, 724 511 225, ticha.jana@npu.cz

Příloha TZ: Seznam nominovaných na Cenu NPÚ Patrimonium pro futuro v jednotlivých kategoriích

Obnova památky, restaurování:

Stavební sanace zříceniny Nový Hrad u Kunratic a přemostění hradního příkopu
Nominováni byli: odbor rozvoje veřejného prostoru Magistrátu hl. m. Prahy (dříve odbor rozvoje veřejného prostoru), pověřený pracovník Ing. arch. Anna Anděrová

Nástěnná a stropní výmalba tanečního sálu zámku v Nebílovech
Nominována byla: ak. mal. Karine Artouni

Vestibul a sala terrena na zámku Trpísty
Nominováni byli: stavební firma Bolid M, s. r. o., zastoupená Lukášem Havlíkem, a kolektiv restaurátorů

Kostel sv. Kateřiny, Křižovatka
Nominováni byli: obec Křižovatka, starosta Jan Strachota

Areál Lorety v Rumburku
Nominováni byli: Římskokatolická farnost – děkanství Rumburk, Mgr. Klára Mágrová

Obnova židovských památek v České republice – projekt 10 hvězd
Souborná nominace: Federace židovských obcí v ČR, koordinátor projektu Ing. Jan Kindermann

Objev, nález roku:

Nález systému historických výpustí v hrázi rybníka Jordán v Táboře
Nominováno bylo: Husitské muzeum v Táboře

Středověké nástěnné malby v kostele sv. Havla v Kuřívodech
Nominován byl: ak. mal. Václav Potůček, restaurátor

Archeologický odkryv základů duchovní-vzdělávacího centra Jednoty bratrské v Přerově
Nominováni byli: Archaia Olomouc, o. p. s., spolu s Muzeem Komenského v Přerově

Prezentace hodnot:

Publikace *Pozdně gotické kostely na rožmberském panství*
Nominován byl: autor knihy PhDr. Roman Lavička, Ph.D.

Výstava *Zničené židovské památky severních Čech 1938–1989*
Nominována byla: Společnost pro obnovu památek Úštěcka

Občanské sdružení Omnium za soustavnou aktivizační činnost ve prospěch záchrany souboru tzv. broumovské skupiny kostelů
Nominováno bylo: Omnium, o. s., Ing. Jakub Děd

Publikace *Sgrafita zámku v Litomyšli*
Nominováni byli: Pavel Weisser (editor), Martin Boštík, Petra Lesniaková, Eliška Racková, Jiří Slavík, Jan Vojtěchovský (autoři)

Občanské sdružení Za krásnou Olomouc
Nominováno bylo: Za krásnou Olomouc, o. s.

Sekce *Zápisníček* na internetových stránkách Archaia Brno, o. p. s.
Nominován byl: kolektiv pracovníků Archaia Brno, o. p. s.

Výstava *Opavské hradby* s doprovodnou publikací a programy
Nominována byla: Opavská kulturní organizace, p. o.

Záchrana a obnova památky:

Část dvojvily bratří Čapků čp. 1853 na Vinohradech, Praha 10
Nominována byla: městská část Praha 10

Budova chlévů v areálu Třebešice
Nominováni byli: Ing. Igor Valda, Ing. Eliška Valdová, Vojtěch Valda, Nikola Valdová

Usedlost Žitovlice čp. 24
Nominován byl: Ing. Otakar Otta

Areál lázní v Kyselce
Nominováni byli: Lázně Kyselka, o. p. s., ředitel Miroslav Perout, DiS.

Hlavní oltář v kostele sv. Jiljí v obci Bezděz

Nominováni byli: J. M. can. Mgr. Jan Nepomuk Jiříště in memoriam, ak. mal. Alena Moravcová

Záchrana jihovýchodního torza zříceniny hradu Brandýs nad Orlicí

Nominováni byli: město Brandýs nad Orlicí a Sdružení pro záchranu hradu Brandýs nad Orlicí, o. s.

Vodní mlýn v Rybníkách

Nominován byl: Ctibor Drápal, Rybníky

Zámek v Červené Řečici

Nominován byl: Ing. Vladimír Moškoř

Soubor drobných sakrálních památek (kaple, boží muka) na Opavsku

Nominováno bylo: občanské sdružení Za Opavu

Zřícenina hradu Starý Světlov

Nominováni byli: František Koudelka, starosta Podhradí, a Martin Petrůj, konzervační práce

Osobnost památkové péče:

Prof. PhDr. Tomáš Durdík, DrSc., in memoriam